

PERIMETRUL REȘIȚA – ANINA

(Exocarst – Endocarst)

A.S.Exploratorii Reșița

Acest perimetru reprezintă partea de nord a Munților Aninei și 40% din întreaga structură carstificabilă a sincliniului Reșița - Moldova Nouă. Zona este cuprinsă între extremitatea nordică a sincliniului și Cheile Minisului având o lungime de 27 km și o latime medie de 8 km.

Exocarst

Morfologic, carstul se dezvoltă pe o structură cutată cu platouri ridicate și văi adânci săpate de ape alohtone direcționate est - vest.

1. Platourile carstice

Se împart în două categorii: platouri cu energie mare de relief și văi de doline bine direcționate către marginea inferioară a platoului unde începe versantul întrerupt al unei văi.

Cazul platourilor: Iabalcea, Nermet, Ravnistea Mare, Ravnistea Mică și Marghitas. Platouri cu energie mică de relief însă cu aglomerarea aparent haotică de doline sau ansambluri ce formează uvale. Așa este de pildă platoul Poiana Gropii sau uvala de la Cantonul Pin iar mai la sud platoul Colonovăț Uteris și marele platou Bradet cu numeroase doline și uvale.

2. Lapiezurile

Sunt libere sau semi - îngropate fiind în general rotunjite. Dimensiunile variază între 0,1 și 3m (partea ieșită din sol). Se întâlnesc pe 75% din suprafața formând câmpuri de lapiezuri în zona Sădol, Dl. Troscot, Săcolovăț, Naves platourile : Iabalcea, Ravnistea, Colonovăț, Uteris sau apariții singulare de pantele dealurilor sau în platouri.

3. Dolinele

Sunt de trei tipuri:

A. Doline conice cu fund plat (tipul cel mai răspândit)

B. Dolinele asimetrice iar ca un caz particular este C. Dolina de prăbușire din fața Peșterii de după Cârșă pe care a sectionat-o. Văile de doline sunt prezente în întreaga regiune, însă cazul cel mai interesant îl reprezintă perimetrul Sădol. Aici însiruirile de doline au o lungime între 0,5 - 2 km dezvoltându-se pe direcția majoră a structurii NNE - SSV.

4. Principalele cursuri de ape

(toate alohtone) care au săpat chei sunt: Carașul 19 km, Buhui 9 km, Garlistei 9 km. Aceste chei au versanti abrupti în medie de 200m cu creste și pereti calcarosi perforati de peșteri în majoritate fosile. În partea estica a sincliniului Masivul Calcaros Carneala izolat de restul structurii sta suspendat autigen peste sisturile cristaline și rocile magmatice. Acest masiv în partea superioara are un intins platou cu numeroase doline. La periferia vestica versantii sunt abrupti cu numeroase izbucuri (Izbul Carașului) și peșteri de mici dimensiuni. Partea estica a masivului este caracterizata de numeroasele depresiuni de contact carstic ce alimenteaza permanent sau temporar hidrostructura Carneala.

În partea vestica o prelungire a sincliniului marginita de argila și gresii a dat nastere unui carst de bara calcaroasa în care apele Jitinului au săpat chei de 1,5km cu pereti abrupti și peșteri de versant. Deasupra cheilor se intind platouri cu doline, vai de doline și lapiezuri.

Endocarst

Muntii Banatului partea de nord reprezinta unitatea fizico - geografica cu cel mai mare numar de cavitati (709) din intreaga structura Reșița - Moldova Noua. Din acestea 0,8% sunt formate în tufurile calcaroase depuse de importante izbucuri, restul fiind în calcare avand o circulatie de apa permanenta temporara sau inexistentă.

1. Peșterile fosile. Majoritatea sunt peșteri de versant avand lungimi între 5 și 100m. Fac inasa exceptie 7% din cavitati care ating 700m. Ele au o mare abundenta de speleoteme și sunt situate la 30 - 50m sub suprafata platourilor (Peștera 2 Mai, Peștera Rasuflatoarei, Peștera Cuptorul Porcului, Peștera Ramonei, Peștera Galatiului). Toate au o dezvoltare unilaterala cu mici deverticole exceptie facand ultimele trei peșteri mai sus amintite care s-au format în regim freatic avand o retea de galerii labirintice.

2. Peșterile subfosile Acestea sunt defapt cele mai importante cavitati atat prin marea dimensiune cat și prin complexitatea galeriilor.

A. - Sistemul Sodol. Deocamdata la nivel teoretic prin jonctionarea cu Peștera Găura Turcului (1603m), Peștera de la Ponorul Gragoina (300m), Avenul din Poiana Gropii (236m denivelare) precum și a sorburilor din Valea Sodol. Drenajele au orientarea aproximativa est-vest strabatand subteran zona calcaroasa. Este cel mai complex sistem endocarstic din regiune aproximat a avea peste 25km dezvoltare și 330m denivelare. Exceptand marile puturi ale avenului din Poiana Gropii, restul galeriilor pana în prezent explorate sunt de dimensiuni mici datorita acumularilor de sediment (nisipuri provenite din sisturi cristaline). Tot în aceasta zona în partea estica sau mai format: Avenul din Cioaca Mare cu 775m lungime, 137m denivelare și Avenul din Dolina cu 129m denivelare. De remarcat este faptul ca toate avenele din partea estica a regiunii au aceeasi orientare generala și anume nord-vest.

B. - Strapungerile hidrogeologice care au dat nastere unor sisteme mai simple decat precedentul sunt destul de numeroase: Avenul Raicovacea, Peștera de dupa Carsa (0,8km aerian); Peștera Vlacici; Peștera Liliacilor (1,2km aerian); Ponorul Ramonovat; Peștera Tolosu (3,8km aerian); Peștera Exploratorii, Peștera Racoviță (1,1km aerian); Ponorul Popovat, Peștera Popovat (0,6km aerian); Peștera nr.3 de la Carneala, Peștera din Valea Seaca (1,4km aerian). Nota distincta face Peștera Comarnic cu intreg sistemul de galerii penetrabil structurata pe trei nivele cumuland o lungime de 6km.

C. - Dintre peșterile subfosile alimentate din apa de percolatie amintim: În Cheile Carașului - Peștera de sub Cetate (576m); În Cheile Garlistei - Peștera cu apa din Cheile Garlistei (910m) iar în scurtele Chei ale Jitinului - Peștera de la Turbina (1056m).

3. Peșterile active. Sunt rare inasa de dimensiuni mari. Asa de pilda Peștera Buhui cu o galerie principala colectoare care primeste o seama de afluenți, majoritatea proveniti tot din roci necarstificabile. Reteaua are 7km (dupa Speo Timis și Cristal Timisoara); Peștera Izvor cu 503m lungime strabatuta de un mic curs de apa.

Concluzionand cea mai mare peștera este de 700m, iar cel mai adanc aven de 236m. Extensia maxima a strapungerilor hidrogeologice o constituie reteaua Tolosu cu 3,8km. Acestea se evidentiaza și prin faptul ca diametrul mediu al galeriei explorate este de 20m. Majoritatea peșterilor subfosile sau active au unul sau mai multe sifoane care au oprit pana în prezent continuarea cercetarilor. Intregul proces endocarstic sa dezvoltat intre 200 - 600m altitudine. Intre 600 - 880m altitudine, procesul se datoreaza unor particularitati de organizare a drenajului individual. Cele mai mari concentrari de cavitati sunt în versantii abrupti ai unor chei sau dealuri inasa sunt și portiuni intinse în care exocarstul este bine dezvoltat fara a fi peșteri sau avene.